

02/34**Hospodaření Revírní bratrské pokladny s prostředky vybíranými na základě zákona na všeobecné zdravotní pojištění a s prostředky státního rozpočtu**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2002 pod číslem 02/34. Kontrolu řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Jiří Drábek.

Cílem kontroly bylo prověřit u Revírní bratrské pokladny vynakládání finančních prostředků, pořizování majetku, financování zdravotní péče a postup při výběru pojistného.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících NKÚ z územního odboru severní Morava v období od listopadu roku 2002 do dubna roku 2003.

Kontrolováno bylo období od roku 1999 do konce roku 2002, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolovanou osobou byla Revírní bratrská pokladna v Ostravě, zaměstnanecká zdravotní pojišťovna (dále jen „RBP“).

Proti kontrolnímu protokolu podala kontrolovaná osoba námitky, které byly vypořádány vedoucí skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podáno nebylo.

S e n á t NKÚ (ve složení: JUDr. Jiří Drábek – předseda, Ing. Josef Pohl, Ing. Jan Vedral a Ing. Ladislav Zeman – členové) na svém zasedání konaném dne 18. 6. 2003 s c h v á l i l usnesením č. 02/34/11 k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

RBP byla zřízena rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 29. 1. 1993 podle zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, a byla zapsána dne 20. 4. 1993 do obchodního rejstříku vedeného Krajským obchodním soudem v Ostravě jako právnická osoba, která v právních vztazích vystupuje svým jménem, může nabývat práv a povinností a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

Usnesením vlády ze dne 21. 8. 1996 č. 427 byl vysloven souhlas s poskytnutím úvěru v případě sloučení RBP a Moravské zdravotní pojišťovny. Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“) vydalo dne 28. 8. 1996 „Rozhodnutí“ k povolení sloučení obou subjektů ke dni 1. 9. 1996 pod společným názvem Revírní bratrská pokladna v Ostravě, zaměstnanecká zdravotní pojišťovna, se sídlem ve Slezské Ostravě.

RBP provádí veřejné zdravotní pojištění pro pojištěnce, kteří jsou u ní zaregistrovaní, zajišťuje smluvní zdravotní pojištění a připojištění výloh na zdravotní péči přesahující rámec zdravotní péče plně nebo částečně hrazené ze zdravotního pojištění; zajišťuje půjčování zdravotnické techniky na základě indikace ošetřujícího lékaře, provádí úhrady zdravotní péče poskytnuté smluvními, ale i nesmluvními zdravotnickými zařízeními a provádí další úkony související se zdravotním pojištěním. Od 1. 1. 2001 ve smyslu zákona č. 220/2000 Sb., o změnách některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, RBP hospodaří s vlastním majetkem a vykonává právo hospodaření s majetkem jí svěřeným.

U kontrolované osoby bylo mj. prověřováno, zda účetní závěrky věrně zobrazují majetek, závazky a pohledávky, bylo provedeno vyhodnocení informačního systému použitím testů

spolehlivosti prostřednictvím programu WinIDEA 2001. Informační systém byl hodnocen z hlediska integrity a spolehlivosti, bezpečnosti a úplnosti údajů v části zajišťující správnost a úplnost účetních záznamů.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu

RBP obdržela na základě usnesení vlády finanční prostředky ze státního rozpočtu formou úvěru i návratné finanční výpomoci a prostředky z postoupení pohledávek Konsolidační bance Praha, s. p. ú.

Na základě usnesení vlády ze dne 21. 8. 1996 č. 427 obdržela RBP návratnou, bezúročnou finanční výpomoc ve výši 147 000 tis. Kč na úhradu oprávněných pohledávek zdravotnických zařízení za sloučenou Moravskou zdravotní pojišťovnou. Celá finanční výpomoc byla k 6. 12. 1996 vyčerpána. Dne 16. 10. 2001 vydala Česká konsolidační agentura (jako nástupce Konsolidační banky Praha) potvrzení o splacení úvěru v plné výši.

Na základě usnesení vlády ze dne 18. 12. 2000 č. 1332 a ze dne 7. 2. 2001 č. 117, o postoupení části dlouhodobých pohledávek za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti Konsolidační bance Praha, obdržela RBP bezúročnou půjčku ve výši 153 638 tis. Kč. V roce 2001 byla ze základního fondu RBP uhrazena poslední splátka ve výši 39 000 tis. Kč.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

(v tis. Kč)

	1999	2000	2001	2002
Příjmy	2 146 240	2 402 937	2 959 581	3 316 710
Výdaje	1 958 546	2 259 897	2 774 045	3 305 140

Základní ukazatele					
ukazatel	Měr. jedn.	1999	2000	2001	2002
celkový počet pojištěnců	počet	242 017	263 455	289 530	310 903
počet smluvních zdravotnických zařízení	počet	4 786	5 191	5 671	6 225
závazky celkem:	tis. Kč	304 262	259 707	181 627	179 572
v tom:					
závazky vůči zdrav. zař. ve lhůtě splatnosti	tis. Kč	289 531	243 565	151 906	170 628
závazky vůči zdrav. zař. po lhůtě splatnosti	tis. Kč	0	0	0	0
pohledávky celkem:	tis. Kč	598 070	646 022	627 177	724 669
v tom:					
pohledávky za plátcí poj. ve lhůtě splatnosti	tis. Kč	186 477	205 320	225 066	257 779
pohledávky za plátcí poj. po lhůtě splatnosti	tis. Kč	405 519	435 175	394 316	447 986

A. Nakládání s prostředky RBP určenými na veřejné zdravotní pojištění

- V letech 1999 – 2002 použila RBP finanční prostředky ve výši 2 841 tis. Kč na úhradu výdajů stavby „Hřiště“ a na pořízení dlouhodobého hmotného majetku v Hotelu Odra. Objekt Hotelu Odra pronajímala od roku 1998 společnosti Hotel Odra, s. r. o., a k činnosti stanovené jí zákonem č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, jej nepotřebovala.

B. Nedostatky zjištěné u RBP v oblasti účetnictví

- Formálně provedená dokladová inventura pozemků k 31. 12. 2000 a k 31. 12. 2001 nezjistila, že stav majetku – výměra pozemků (p. č. 2101/5 a 2101/6) uváděná na „*Inventurních soupisech movitého a nehmotného majetku*“ – neodpovídá výměře uvedené ve výpisu z katastru nemovitostí. Nezjistila, že pozemek uvedený na výpisu (č. p. 2050/13) není v inventurním soupise uveden vůbec.
- Inventarizací k 31. 12. 2000 nebyla prokázána shoda mezi účetním a skutečným stavem majetku evidovaného na účtu 799 725 – Vyrovnávací účet k podrozvahové evidenci závazky z leasingu. Vykazovaný účetní stav tohoto majetku podle účetnictví činil 985 087,37 Kč.
- Uvedeným postupem porušila ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění platném pro kontrolované období.
- RBP uhradila faktury a vydala v hotovosti z provozního fondu nejméně 130 tis. Kč na reprezentaci, aniž by bylo možno určit obsah a datum uskutečnění každého jednotlivého účetního případu; nedodržela tak ustanovení § 7, 8, 11 a 33a zákona o účetnictví, v platném znění.
- Vyřazením majetku v pořizovací ceně 10 200 tis. Kč (zůstatková cena 1 900 tis. Kč) na základě neúplných a neprůkazných účetních dokladů nedodržela RPB ustanovení § 7 odst. 1, 3 a 4 zákona o účetnictví, ve znění platném pro kontrolované období. Komise pověřená prováděním návrhů na vyřazování a likvidaci tohoto majetku statutárním zástupcem organizace tuto činnost v kontrolovaných letech nedoložila. Doklady o vyřazování majetku a jeho následné likvidaci podepisovali zaměstnanci, kteří k tomu nebyli oprávněni.
- RBP účtovala o pohledávkách v rozporu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona o účetnictví, v platném znění, a vykazovala konečný zůstatek účtu 311 000 – Pohledávky z veřejného zdravotního pojištění – zaměstnavatelé nižší, než byly skutečné pohledávky z veřejného zdravotního pojištění za zaměstnavateli. V kontrolovaném období došlo k nesprávnému vykazování konečných stavů účtů pohledávek z veřejného zdravotního pojištění v rozvaze. RBP nevyužila možnost danou jí § 25a odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění, a nestanovila v letech 1999 – 2001 vlastním rozhodnutím pravděpodobnou výši pojistného.

C. Ostatní nedostatky zjištěné u RBP

- V letech 1999 – 2002 nezahrnula do nájemného stanoveného společností Hotel Odra, s. r. o., které vycházelo z výše ročních odpisů majetku pronajímaného objektu, majetek neodepisovaný, tj. pozemky a umělecká díla v celkové hodnotě 1 221 tis. Kč; předmětný majetek pronajímala od roku 1999 bezúplatně.
- V období let 1999 – 2002 vybrala pojistné v hotovosti v celkové výši 91 001 316 Kč, přestože současné znění ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. hotovostní platby pojistného neumožňuje. Kontrola potvrdila, že platby pojistného v hotovosti mají vzrůstající trend.
- Prodej majetku, např. osobních automobilů v pořizovací ceně 2 000 tis. Kč (se zůstatkovou cenou 300 tis. Kč) se uskutečnil dříve, než bylo statutárním zástupcem rozhodnuto o jeho vyřazení prodejem.

III. Shrnutí a vyhodnocení

K nedostatkům zjištěným při kontrole hospodaření s finančními prostředky vybíranými na základě zákona na zdravotní pojištění a s prostředky státu v RBP patří zejména:

1. neoprávněné použití prostředků na veřejné zdravotní pojištění k účelům, které s prováděním veřejného zdravotního pojištění nesouvisí, ve výši 2 841 tis. Kč;

2. neprůkaznost účetních dokladů, na základě kterých došlo v kontrolovaném období k vyřazení majetku v pořizovací ceně 10 200 tis. Kč (zůstatková cena 1 900 tis. Kč);
3. porušení zákona o účetnictví a zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, která vedla ke snížení zůstatků na účtu 311 000 – Pohledávky z veřejného zdravotního pojištění za zaměstnavateli; vykazované stavy pohledávek ve výkazu „rozhaha“ v letech 1999 – 2002 neodpovídaly skutečnosti.

Podle § 2 odst. 7 vyhlášky č. 211/2001 Sb., kterou se stanoví výše úhrad zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění, včetně regulačních omezení pro 2. pololetí 2001, realizovala RBP navýšení úhrady a za druhé pololetí 2001 a doplatila smluvním zdravotnickým lůžkovým zařízením 61 357 tis. Kč. Podle § 14 vyhlášky č. 458/2001 Sb., kterou se stanoví výše úhrad zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění včetně regulačních omezení pro 1. pololetí 2002, uhradila RBP za první pololetí roku 2002 smluvním zdravotnickým lůžkovým zařízením celkem 38 114 tis. Kč. V obou případech nebyly tyto finanční prostředky úhradou za poskytnutou zdravotní péči, ale pouze navýšením příjmů lůžkovým zařízením, bez poskytnutí zdravotnických výkonů. Předmětné navýšení úhrad bylo provedeno pouze v závislosti na vybraném pojistném. Uvedenými zásahy nebyl řešen cíl zdravotní politiky – zlepšit systémové financování zdravotnictví podle výkonů a jejich bodového ohodnocení. Jde o problém, který se týká všech zdravotních pojišťoven; měl by být řešen MZ, vládou a Parlamentem ČR. Obdobně lze hodnotit dopisy ze dne 22. 8. 2001 a 29. 7. 2002, kterými stanovilo MZ direktivně zdravotním pojišťovnám zůstatek základního fondu zdravotního pojištění.